

Sinds april 2016 zijn Europese bizons, ook wel bekend als wisenten, geïntroduceerd op de Veluwe. Deze bedreigde diersoort draagt bij aan het behoud van de biodiversiteit in de regio en speelt een essentiële rol bij het vormgeven van het natuurlijke landschap.

In samenwerking met de projectpartners Stichting Wisent op de Veluwe, Staatsbosbeheer en ARK Natuurontwikkeling, brengen wij u middels dit jaarverslag graag op de hoogte van de ontwikkelingen van het wisentenproject op de Veluwe gedurende de jaren 2022 en 2023.

Voortgang kudde wisenten op de Veluwe 2016-2023

Komst	nr	Omschrijving	moeder	vader	Geboren	Opmerkingen
2016	1	Koe 1 (leidkoe)			Duitsland	
2016	2	Stier 1			Duitsland	Overleden vlak na aankomst
2016	3	Koe 2			Duitsland	
2016	4	Kalf 1 - stier	Koe 1		Veluwe	Eerst naar Maashorst, toen Slikken vd Heen, daar geëuthanaseerd
2017	5	Stier 2			Polen	Verplaatst naar Spanje
2017	6	Koe 3			Polen	Geëuthanaseerd
2018	7	Kalf 2 - stier	Koe 1	Poolse stier	Veluwe	Overleden na transport
2019	8	Kalf 3 - stier	Koe 2	Veluwse stier	Veluwe	Nu in Maashorst
2019	9	Kalf 4 - stiertje	Koe 1	Poolse stier	Veluwe	Eerst naar Maashorst, nu Slikken van de Heen
2020	10	Stier 3			Kraansvlak	Geëuthanaseerd
2021	11	Kalf 5 - koe	Koe 2	Stier 3	Veluwe	
2021	12	Kalf 6 - koe	Koe 1	Stier 3	Veluwe	
2022	13	Kalf 7 - stier	Koe 2	Stier 3	Veluwe	Geëuthanaseerd; Blauwtong
2023	14	Stier 4			Lelystad	
2023	15	Kalf 8 - stier	Koe 1	Stier 3	Veluwe	

foto: Yvonne Verhoef-Witz

Beheerders en vrijwilligers voeren periodieke monitoring uit op de dieren. FREE Nature is aangesteld als kuddebeheerder vanwege hun uitgebreide ervaring met wisenten en andere grote grazers. Tijdens de monitoringsrondes wordt onder andere de gezondheid van de dieren geëvalueerd, hun gedrag binnen de kudde geobserveerd, en hun reacties op de omgeving geanalyseerd. Tevens wordt gecontroleerd of er voldoende voedsel en drinkwater beschikbaar is voor de wisenten.

Veluwe wisenten

Het leefgebied van de wisenten bevindt zich in de Midden-Veluwe en wordt beheerd door Staatsbosbeheer, binnen de eenheid Kootwijk. Dit gebied beslaat bijna 400 hectare en omvat diverse landschapstypen, waaronder heidevelden, stuifzandheiden, naald- en loofbossen, en vennen. Het wisentgebied maakt deel uit van het Veluwe leefgebied voor edelherten, damherten, wilde zwijnen en reeën. Bovendien is het gebied ook habitat voor de wolf. De wisenten vertonen alertheid ten opzichte van de aanwezigheid van wolven, maar zijn niet direct angstig voor dit roofdier.

Afwisseling in het landschap

Samen met edelherten en reeën spelen de wisenten op de Veluwe een cruciale rol bij het geleidelijk transformeren van bossen en bosjes naar struikgewas en graslanden. Als herkauwers consumeren ze een gevarieerd dieet bestaande uit gras, kruiden, knoppen, bladeren, twijgen en bast. Net als paarden gedijen ze goed op droog en voedselarm gras, en ze schillen meer bomen en struiken dan andere planteneters, waardoor ze meer openheid creëren in volwassen bossen. In gebieden waar loofhout niet beschikbaar is, consumeren ze ook jonge loten van dennen, iets wat runderen en paarden nauwelijks doen. Desondanks zijn ze kieskeurige eters en schuwen ze niet om door doornstruiken te navigeren om bij een smakelijke maaltijd te komen.

Excursies

De excursiedata en aanvullende informatie zijn beschikbaar op de projectwebsite www.wisentopdeveluwe.nl. Hier kunt u de excursies boeken en betalen via iDEAL. De excursies vertrekken vanaf vakantiepark De Berkenhorst in Kootwijk en worden geleid door onze deskundige vrijwilligers. Na ontvangst gaan de deelnemers op gehuurde fietsen naar het wisentengebied. Deelnemers die hun eigen fiets meebrengen, ontvangen een korting. Vervolgens maken de deelnemers een wandeling door het wisentengebied, waarbij zij op zoek gaan naar de dieren. De excursies hebben een duur van ongeveer drie uur.

Aantallen

In 2022:

Deelnemers	513
Aantal fietsen	418
Aantal excursies	90
Wisent gespot	63

In 2023:

Deelnemers	517
Aantal fietsen	373
Aantal excursies	72
Wisent gespot	57

Vrijwilligers

De 26 toegewijde vrijwilligers hebben hun krachten gebundeld om als gidsen voor excursies op te treden, de dieren te monitoren en het raster per quad te controleren. Wekelijks zetten zij zich in voor dit project. Jaarlijks organiseert de stichting een speciale vrijwilligersdag, waarbij de afgelopen twee jaar een vroege vogelwandeling in juni plaatsvond, gevolgd door een ontbijt in het veld. Als blijk van waardering ontvingen de vrijwilligers in 2022 een koffiebeker met een afbeelding van een wisentkoe met kalf als gadget, evenals een borrelplankje met kaas in december. In 2023 kregen de vrijwilligers een inslagloep.

Foto tijdens excursie Jan Ritzer / Stichting Wisent op de Veluwe

Zelf wisenten zien op de Veluwe

Het hele jaar door zijn er verschillende excursies naar het wisentengebied. Wilt u ook een keer mee of wilt u meer informatie over de wisenten op de Veluwe kijk dan op www.wisentopdeveluwe.nl.

Yvonne Verhoef-Witz